THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ontario January 22nd. 1913.

עס ווערט לעבעדיג אין אטאוואַ

אין דער ביז יעצט שטילער אטאוואַ איז אן איבערקעהרעניש פאר־געקומען. די פאליטיש פארגליזערטע אטאוואַ איז מיט אמאָל לעבעדיג געוואָרען.

דעם שטיק צו דער איפלעבונג האט געגעבען די ליבעראלע אפאזיציע.

מעקענזי קינג, דער פיהרער פון די ליבעראלען, האט נאך לעצטע וואָך, גלייך ווי ער האט געהאַרטען זיין רעדע אלס ענטפער צו דער טראהן־רעדע, געמאכט דעם אנפאנג, פאדערענדיג אז דער פאר־לאמענט זאָל זיך איפלעזען אין נייע וואהלען זאָלען פארקומען, און פון דאמאלס אן, פון דעם ערשטען שטוים אן, איז גאנץ לעבעדיג געוואָרען.

אין דערצו העלפט מאך דאָס, וואס סער ראבערט באָרדען איז נאך ארץ אבוועזענד.

אויף מעקענזי קינגס ערשטען אנפאל האט געענטפערט דער "עק־טינג פרעמיער" אין א צווייטער ענטפער איז די וואָך געקומען פון דעם געוועזענעם פינאנץ מיניסטער סער טאמאס ווייט.

זיין רעדע איז ניט געוועזען סתם אין דער וועלט אריין, דאָס איז געוועזען אן אפענע אָנצוהערעניש, אז די רעגירונג וועט באקעמפען די געפאנגענע וואהלען, אזוי לאנג ווי זי וועט קענען, און ווייט וועגען וועטען מען שפעקולירט יעצט, אז ער וועט זיין דער צוקונפטיגער פיהרער פון די קאנסערוואטיוען האט איך געפרוביירט לעזען דעם רע־טעניש וועגען דער צוקונפט פון די יוניאניסטען. פון ווייט׳ס רעדע איז קלאָהר, אז די קאנסערוואטיוען ווילען אנהאלטען די "יוניאן", און מען מעג זיך דארום ריכטען איף א נייער פארטיי, וועלכע וועט אריינ־נעהמען די קאנסערוואטיוען און די אפעריסענע ליבעראלען, באקאנט אלס די ליבעראלע יוניאניסטען.

און לעבעדיג איז ביי דיעזער פארראמענט סעסיע ניט נור מיט די געהארטענע רעדעס, נאר אויך מיט די באשולדיגונגען, וועלכע ווערען געמאכט פון איין צד געגען צווייטען.

אזעלכע רעדעס און באשולדיגונגען, ווי למשל די דינסטאגדיגע רעדעס פון האנאריבל מורפי אין האנאריבל ראָעל, וואו איינער האט דעם צווייטען גאנץ וועניג געשאנצוועט, האט שוין דער פארראמענט לאנג ניט געהערט.

מען האט צערשט געמיינט אז סער ראבערט באָרדענס אבוזע זענהייט וועט פארורזאכען א שטילקייט און פארגליזערטקייט, אבער ווי עס ווייזט דיענט נאָר די אבוועזענהייט אלס מיטעל צו מאכען גאנץ לעבעדיג אין אטאוואַ.

די פראגע וועגען נאָהענטע וואהלען איז שוין אמת א געלעזטע, מעקענזי קינגס פארשלאג וועגען נייע וואהלען איז שוין דורכגעפאלען, אבער דאָך וועט עס ניט שטערען צו דער לעבעדיגקייט, וועלכע הערשט יעצט אין אונזער היפטשטאדט.

דענגט מעיאר טשורטש ווידער צו לויפען?

ארום ניין מאנאטען זענען נאך פארבליבען ביז די קומענדע מוני־ציפאלע וואהלען, און עס איז ניט באוואוסט ווער עס וועלען דאמאלס זיין די מעיאר קאנדידאטען. אבער זיכער איז, אז "פאליטישענס" זיינען גאנץ אפט אביסעל וויינטזיכטיג, און זוכען זיך ניט איינצורייסען מיט קיין וועהלער, ווייל דאָס קען אטאָל מיינען, אז מען בלייבט זיצען אין דערהיים.

מעיאר טשורטש פיגורירט שטענדיג אויף די פלאטפאָרמעס אלס פריינט פון אידען. אבער זיין לעצטע האלטונג בנוגע די אויסלענדישע שפראכען צייגט זיין פריינדליכקייט. צייגט זיין אמת׳ע געשטאלט.

זאָל עס זיין צוליעב דעם, וואס ט. ל. טשורטש וויל שוין מעהר ניט זיין קיין מעיאר קאנדידאט, און ער קען שוין דארום ארויסווייזען זיין אמת געשטאלט, און פארשפארען די מאסקעס.

עס וואָלט ווערט געווען צו וויסען.

אנייט סנגליש אידיש וואכענבלאט

די קאנאדער אידישע צייטונג וועלט איז לעצטענס באריכערט געוואָרען מיט נאך אן ענגליש־אידישער וואכענבלאט "דהי גארדיען" (דער וועכטער) וועלכער האט אנגעהויבען צו ערשיינען אין ווינניפעג, אונטער דער רעדאקציע פון ה. ווצלדער.

ניט דאָ איז דער פלאן צו געבען אן איבערזיכט איבער דער צייטונג. דאָס וועט געוועהנליך געטון ווערען פון א רעדאקציאנס מיטגליד אויף אן אנדער פלאץ. און דאָס וועט מעגליך זיין. ווען עס וועלען שוין האבען ערשיענען עטליכע נומערען. מען זאָל קענען ארטיילען וועגען דער פיזיאנאמיע פון דער צייטונג. וואָס מיר ווייסען דאָ בלויז איז צוזאמען מיט אונזער באגריסונג צו דער נייער צייטונג אויך אויסדריקען אונזער וואונש, אז דער נייער מיטגליד אין דער קאנאדער אידישער פרעסע, זאָל זיין א ווירדיגער אידישער מיטקעמפער פאר די קאנאדיש אידישע אינטערעסען, ווי פאר די אידישע אינטערעסען בכלל.

ווער וועט זיין דער קומענדער פרע־סיער פון קענעדע?

א פראגע וועלכע איז יעצט אויף׳ן קענעדער ארטזור מיהען אין סער טאמאס ווהייט די מעגליכע קאנדידאטען.

טאגעס ארדנונג.

צייט פרעמיער באָרדען האט באלו־מען די "פאליטישע קרענק" ווי מען רופט עס אין דיפלאמאטישע קרייזען, איז דער הויפט פונקט אויף׳ן טאגעס ארדנונג פון דער קענעדער פאליטיק, ווער וועט זיין סער ראָבערט באָרדענס נאכפאלגער? ווייל עס איז שוין מעהר קיין צווייפעל ניט, אז דער אלטער פיהרער פון דער קאנסערוואטיווער פאר־טיי וועט שוין מעהר זיין אלטען פלאץ ניט פארנעהמען.

ביז יעצט, איז פיליכט נאך פאר א גאנץ לאנגער צייט וועט פארבליבען א סוד, די אורזאכע פון׳ם פרעמיערס "פאליטישע קרענק", ווייל קיין פאָ־ליטישע סודות דערווייסט מען זיך ניט אזוי שנעל, איין זאך איז אבער זיכער, אז עגדע רעצטען זומער האט סער ראָ־בערט באָרדען אין גאנצען געוואלט ארונ־טערוואַרפען פון זיך דעם פרעמיער מאנ־טעל, אבער בלויז דער גוואלדיגער דרוק מצד דעם יוניאניסטישען קאבינעט האט זיך אבער צוריקגעצייגען פון זיין שטעלע, און האט געלאזען זיין שטעל פארטרעטער סער דזשאָרדזש פאסטער צוואמען מיט׳ן געמישטען קאבינעט צו פיהרען די פאליטיק פון לאנד.

די קאנסערוואטיווע פארטיי וועלכע איז יעצט אין זאמער פון דער רעגירונג א דאנק דער מיטהילף פון די עטליכע "פארלעוע" ליבעראלען האט איינגעזעהן, אז די צייט איז פאר איהר זעהר אומגינס־טיג צו בייטען איהרע פיהרער אין אז א נייער פיהרער וועט פיעל אפשוואכען איהרע רייהען.

עס איז פאראן א ביש אומרים, אז פרעמיער באָרדען האט פארלאזען זיין אלטען פאסטען דערפאר וואָס ער פיהלט די אנקומענדע געפאהר.

אלס אן אלטער פאליטישער פיהרער וועהנט ער אז די קאנסערוואטיווע פארטיי מיט איהר נאצען שטאב קען ניט גע־ווינען נאך אמאָל דאָס לאנד ווען עס וועט קומען צו נייע וואהלען, און אזוי ווי עס ווילט זיך איהם ניט בלייבען א באַ־זינטער, טרעט ער באצייטענס אָפּ, אונטער׳ן שאטען פון קענעדעס פיהרער אין צייט פון מלחמה.

א צווייטער צד איז ווידער מיט דער מיינונג אז די "רענק און פייל" פון דער פארטיי צווינגט דעם פרעמיער צו פאר־לאזען זיין פאסטען. דאָס הייסט אז די מאסען פון דער פארטיי זיינען זיכער געווען אז די קאנסערוואטיווע פארטיי האט אליין געהענט באקומען די מאכט אין די לעצטע וואהלען און עס איז ניט נייטיג געווען צו מאכען קיין קאלאציע, און אזוי ווי מען דארף א כפרה היכדעל פאר דעם דאזיגען אויפטו פון יוניאניס־טישע פארטיי אין אוועקגעשטעלט גע־ארען אין הינטערגרונד פרייווילינ אדער געצוואונגענערהייט, מען דארף דאָך האָבען א נייעם פיהרער, און ווען דער פרעמיער האט ערגר לעצטען זומער אנאנ־סירט אז ער האט בדעה זיך צוריק צוצוי־הען, האבען פארשידענע קאנדידאטען אנגעפאנגען דורך זייערע פרייזע צו בום־טען זייער "קאנדידאטור" פאר דער דאָ־זיגער ניט קליינער שטעלע אלס פרעמיער פון קענעדע.

דער ערשטער וועלכער האט זיך גענו־מען צו דער ארבייט איז געווען האנאריב־בעל ארטהור מיהען, דער אטורני דזשע־נעראל, איהם האט זיך געוואלט ווערען דער פרעמיער.

נאך איינינע האבען זיך אנגעבאָטען צו נעהמען אויף זיך די גרויסע לאסט פון א מענעדיער פרעמיער, און ווען דער קאבינעט האט דערזעהען ווער די קאנדי־דאטען זיינען, האבען זיך די מיניס־טארען קוים איינגעבעטען ביי באָרדענען, אז אויב ער וויל ניט אָדער קען ניט שטעהן ביים רודער פון דער רעגירונג, זאָל ער באטש ניט צונעהמען זיין נאָמען און זאָל נאמינאל פארבליבען דער פרעמיער פון אנטעריא ביז מען וועט גע־פינען א פאסיגען מענשען.

אז ארטור מיהען איז ניט דער פאסענדער קאנדידאט פאר דער פרעמיער שטעלע דאָס גיבען צו אפילו זיינע פאסטען. דאָס הייסט אז די מאסען פון דער פארטיי זיינען זיכער געווען אז די קאנסערוואטיווע פארטיי האט אליין געהענט באקומען די מאכט אין די לעצטע וואהלען און עס איז ניט נייטיג געווען צו מאכען קיין קאלאציע, און אזוי ווי מען דארף א כפרה היכדעל פאר דעם דאזיגען אויפטו פון יוניאניס־טישע פארטיי אין אוועקגעשטעלט גע־ארען אין הינטערגרונד פרייווילינ אדער געצוואונגענערהייט, מען דארף דאָך האבען א נייעם פיהרער, און ווען דער פרעמיער האט ערגר לעצטען זומער אנאנ־סירט אז ער האט בדעה זיך צוריק צוצוי־הען, האבען פארשידענע קאנדידאטען אנגעפאנגען דורך זייערע פרייזע צו בום־טען זייער "קאנדידאטור" פאר דער דאָ־זיגער ניט קליינער שטעלע אלס פרעמיער פון קענעדע.

דער ערשטער וועלכער האט זיך גענו־מען צו דער ארבייט איז געווען האנאריב־בעל ארטהור מיהען, דער אטורני דזשע־נעראל, איהם האט זיך געוואלט ווערען דער פרעמיער.

נאך איינינע האבען זיך אנגעבאָטען צו נעהמען אויף זיך די גרויסע לאסט פון א מענעדיער פרעמיער, און ווען דער קאבינעט האט דערזעהען ווער די קאנדי־דאטען זיינען, האבען זיך די מיניס־טארען קוים איינגעבעטען ביי באָרדענען, אז אויב ער וויל ניט אָדער קען ניט שטעהן ביים רודער פון דער רעגירונג, זאָל ער באטש ניט צונעהמען זיין נאָמען און זאָל נאמינאל פארבליבען דער פרעמיער פון אנטעריא ביז מען וועט גע־פינען א פאסיגען מענשען.

אז ארטור מיהען איז ניט דער פאסענדער קאנדידאט פאר דער פרעמיער שטעלע דאָס גיבען צו אפילו זיינע פרייזע וועלכע האבען מיט עטליכע מאָ־נאטען צוריק געשריען אז ער איז דער איינציגער וועלכער קען ראטעווען די קאנסערוואטיווע פארטיי צו די קומענדע וואהלען.

זיין הטא פאר ווערען מיט אמאהל אזוי אומפאָפּולאר איז דאָס וואס ער האט צו שנעל זיך געבאָטען און האט געמאכט אזא גוואלד מיט זיין קעמ־פען פאר פרעמיער פון קענעדע.

די גרעסטע פאליטישענס זיינען גע־וואוינט צו מאכען אלעס אין דער שטיל, זיי באשטימען דעם פרעמיער אין זייערע קאבינעטען און לאָזען דאָס פאלק אליין שרייען הורא. מיהען האט עס אבער ניט געטהאָן. ער האט זיך געוואָלט מא־כען פאפולער אָהן דער צושטימונג פון די פיהרער, און דערפאר אליין וועט ער שוין קיין פרעמיער ניט זיין.

דער צווייטער שטארקסטער קאנדי־דאט איז דער געוועזענער פינאנץ מיניס־טער פון באָרדענס קאבינעט סער טאמאס ווהייט, און ביי די וועלכע שטעהען באהענט צו רעגיערונגס קרייזען איז קיין צווייפעל ניט אז ער וועט זיין דער קומענ־דער פרעמיער אדער לכל הפחות דער קומענדער פיהרער פון דער יעצט הער־שענדער פארטיי.

אין דער שכל איז אט וועלכער.

דער וועלכער איז באקאנט מיט׳ן גאנג פון דער קענעדער פאליטיק, וויים אז, פון 1911 האבען די קענעדער ביר־גער ניט אזוי געשטימט איים פאליטישער איבערצייגונג, נאר איים סענטימענ־טען.

אזוי איז געווען אין 1911, ווען עס האט זיך געהאנדעלט וועגען רעציפ־ראסיטי איז דער געשריי געווען "קענעדע פאר קענעדיען" לאוט ניט אמעריקא פארשלינגען די רייכסטימער פון קענעדע, און די בירגער האבען געשטימט "אקאר־דינגלי", אזוי צו זאגען. דער בירגער האט ניט געוועהלט באָרדענען אדער לא־ריער׳ן נאר האט געשטימט גענען די פאר־איינינטע שטאטען.

דאָס זעלבע איז געווען אין 1917, די בירגער האבען ניט געשטימט פאר קיין רעגיערונג נאר, פאר די "באָיס אין די טרענטשעס" דער געשריי איז געווען "שאפט א יוניאן גאווערמענט און לאָמיר ראטעווען די באָיס, וועלכע געפינען זיך אין די טרענטשעס!"

און אזוי אין אלע פאליטישע קעמ־פיינס, שפיעלען סענטימענטען די הויפט ראָליע, ניט קיין פאליטיק פון ריין אויסגערעכענטען שטאנדפונקט.

און עס איז דערביבער ניטיג צו שא־פען א סענטימענט פאר די קומענדע וואהלען, ווען זיי זאָלען ניט זיין.

און קיין אנדער סענטימענט קען ניט זיין ווי די יעצטיג עקאָנאמישע לאגע.

מען וועט מוזען שפיעלען אויף די סענטימענטאלע סטרונעס פון׳ם שטים־געבער, צו ראטעווען דאָס לאנד פון א פינאנציעלען באנקראָט. דער געשריי וועט דארפען זיין פראָטעקציע, שאפען א הויכען טאריף אויף אימפאָרט, זעהן אויסשטעלען דאָס לאנד אויף א פינאנ־ציעל שטארקען באזיס אום זי זאָל ניט צוזאמענ־ברעכען אונטער דער שווערער לאסט פון די מלחמה שולדען און וועל־כע זי איז פארקראָכען.

פארשטענדליך אז דערצו וועט ניי־טיג זיין א שטארקער פינאנציעלער פיה־רער און ווער איז נאָך שטארקער איי־דער סער טאמאס ווהייט?

יא, ער איז דער גרעסטער פינאנ־ציר פון לאנד, און דאָס איז א גוטער מיטעל צו שאפען א סענטימענט אין וועלען האבען א נייעם פרעמיער.

איז דער וועלם אריין

פון נ. בריק

עפעס וואָלט איך געמעגט שווערען, אז אין היינטיגען "פורים קוילעטש" האט געוועהלט א היבש ביסעלע זאפרען...

* * *

"די סאוויעטען רעגיערונג וועט אין גיכען אנערקענט ווערען פון די אלייאיר־טע" — ענדליך וועלען די באלשעוויקעס קריגען אנערקענונג פאר זייער ארבייט.

* * *

אויב איהר וועט הערען אז עמיצער פראָטעסטירט, זאָלט איהר וויסען אז ער איז אויף גרויסענע צרות.

אידען — פראָטעסטירען. דייטש־לאנד פראָטעסטירט. דער טערק — פראָטעסטירט אין אפילו פרעזידענט ווילי־סאָן פראָטעסטירט שוין אויך...

* * *

"טשעכא סלאוואקען אנערקענען אי־דען אלס א נאציאן" — עס זאָלען זיך כאָטש ניט אנהויבען דארטען קיין פאנ־דאמען אויף אידען...

* * *

"ארעסטירטע ראדיקאלען ערקלעה־רען צום צווייטען מאָל א הונגער סטרייק" — דאָס איז א פנים דאָס ראדיקאלסטע מיטעל וואָס די אומגלייכליכע ראדיקאלען געבאָך קענען באנוצען.

* * *

דער שלום קאָנפערענץ ברעכט זיך דעם מח, ווי אזוי מען שטעלט דייטש־לאנד צוריק אויף די פיס — סיידען אויף הילצערנע.

* * *

פונ׳ם טערק פאלען אצינד שטיקער, אפשר וואָלט טאקי פאָדט א סכרה נעווען אז מיר זאָלען אויך קריגען כאָטש א "בערקעל טערק".

די טעטינקייט פון הילפס קאמיטעט פון רוטען קרייץ פאר די פאגראם געליטענע אין דער אוקראינע

א באריכט וועגען דער טעטיגקייט פון הילפסקאמיטעט פון רוטען קרייץ פאר די פאגראם־געליטענע אין דער אוקראינא, פון פארזיצער דען פון קאמיטעט פרייוואט דאָצענט ה׳ דר. עליאס חייפעץ, וואס נעפינט זיך׳ איצט אין בערלין, פון וואנען ער וועט איבער קאפענהאגען׳ פאה־רען קיין אמעריקא כדי דארט צו אינטערעסירען מ׳ אקציע פאר די אי־דען אין דער אוקראינא.

דער זייט יאנואר 1919 עקזיסטירענדער אידישער צענטראל הילפסקאמיטעט פאר די פאגראם געליטענע האט סוף מאנאט מאי אבגעשלאסען זיין טעטיגקייט, דאן האבען זיך די פאגראמען נאך פאר־שטארקט, אננעהמענדיג מורא׳דיגע דימענ־זיעס און בעסטיאלישע פארמען. בעת די פאגראמען פון ערשטען פעריאד (זייט אקטאבער 1918) זענען הויפטזעכליך בא־שאנען אין פלינדערונגען, און די צוויי־טע בוואליע געווען זיי א געוואלטיגער שטורם, וואס האט חרוב געמאכט קלענע־רע און גרעסערע שטעדט מיט אידישע איינוואוינער. די לאגע פון יודענטום אין דער אוקראינא איז געווען אן אמת טרא־גישע. פון אומערדם זענען אנגעקומען מורא׳דיגע ידיעות איבער רציחות און אכזריות׳דיגע מארדען וועלכע האבען נאך אפילו אין א גרעסערען מאסשטאב גע־ראטן צוריק אויפלעבען אלע שרעקען פון מיטעלאלטער און פון דער חיידאמא קען צייט ניט צו איבערטרייבען קען מען זאגען. אז די געשיכטע פון רוסישען און אוקראינישען יודענטום ווייסט נישט צו דערצעהלען פון אזא אומגליק וואס האט איהם געטראפען אין די לעצטע 6 חדשים בלויהענדע אידישע קהלות זענען פארווואס דעלט לעווארען אין בית״עלמינ׳ם אונ־טער די הענד פון די רוצחים זענען גע־שטארבען צעהנטדליגער טייזענדער מענ־שען אהן אונטערשיד פון אלטער, קלאס. עס זענען ניט פארשיינט געוואָרען ניט קיין קינדער, ניט קיין זקנים און פרויען. ד׳ וואס זענען ענטריגען פון טויט, זע־נען געוואָרע א קרבן פון הונגער און נויט.

דער גרעסטער טייל פון דער אידי־שער באפעלקערונג אין די קלענערע און גרעסערע שטעדט אין די גובערניעס פון וואהלין פאראליע קיעוו און צום טייל אין כערסאן האבען פארלוירען זייער גאנצען האב און גוטס: קליידער, שיך, וועש און פשוט׳ע טעגליכע געברויכס־ גענענשטאנדען, ביי די סוחרים און קרע מערס האט מען אוועקגערויבט אלע מא שינען און ווערקציינען, די פראדוקציע איז צושטערט געוואָרען, די פאגראמירטע באפעלקערונג האט זיך א חוץ דעם גע־פינען אונטער דעם איינדרוק פון אלגע־מיינע מאראלישע רעפרעסיעס און פון די עפידעמישע קראנקהייטען, אין ער־שטער רייה איז געווען ניטוועגרייג צו ארגאניזירען אויף בריינטע יסודות שנע־לע הילף ווי די גרינדונג פון שפייז האר־לען (פון די פאגראמען האט ס׳דוב געלי־טען די ארעמסטע באפעלקערונג, וועלכע האט פארלוירען דאס לעצטע ביסעל וואס זי האט פארמאגט): דרינגענד איז גע־ווען די פראגע צו באזארגען די פאגראמיר־טע מיט קליידער, וועש און שיך, ווייל בעת די פאגראמען האט מען ביי זיי אוועקגענומען אלעס ביז׳ן לעצטען העמד אין קאמף מעגען די עפידעמיעס אין גע־ווען גרייטע סאניטארע הילף און זיין פארשידענע מקומות האט מען אויך געדארפט ארצטליכע הילף פאר די פאר־וואונדעטע און געשעדיגטע. באזונדערס וויכטיג איז געווען די אויפגאבע צו זאר־גען פאר די יתומים. מען האט געמוזט טראכטען צו שאפען פאר די קינדער די מעגליכקייט צו ערהאלטען זיך פון די אלע שרעקען, וואס זענען געווען צו שווער פאר די קינדערישע נשמות.

דער הילפסקאמיטעט פאר די פאג־ראם געשעדיגטע אונטער דער השגחה פון הייטען קרייץ האט אויף זיך גענו־מען די אויפגאבע, צו ארגאניזירען די ארצטליכע סאניטארע הילף, די ערגעה־רונג, די הילף פאר קינדער און יתומים און דאס באזארגען פון קליידער, גלייך צייטיג האט מען פון אידישען און סאציא פאליטישען שטאנדפונקט אנגעפאנגען אויפ׳ן ארט מיט דער אונטערזוכונג פון די פאגראמען. דער הילפסקאמיטעט פון רוטען קרייץ האט אנגעפאנגען זיין אר־בייט אונטער פאלגענדע פרינציפיעלע באשטימונגען:

א) דער גאנצער טייל פון דער אויס־ראינא וואס האט געליטען פון די פאגראַ־מען ווערט איינגעטיילט אין א געוויסער צאהל פון באצירקען אזוי אויסגערעכענט, אז יעדער באצירק זאָל אריינגעהמען ניט מעהר ווי 10 ביז 12 שכנות׳דיגע פאגראם געליטענע מקומות.

ב) בראש פון יעדען באצירק שטעהט דער באצירקס־באפולמעכטיגטער און דער לייטער פון דער הילפסאקציע; דער ער שטער, א קריסט, איז געווען דער רעפרע זענטאנט פון דער אינסטיטוציע און האט געהאט די אויפגאבע צו ווירקען אויף דער נישט אידישער באפעלקערונג אזוי, אז ס׳זאָלען ווי ווייט מעגליך פארהיט ווע־דען וויטערדיגע פאגראמען אין ס׳זאָלען זיך פארקלענערען די רוצחים אונ׳ם מחלוקת צווישען די אידישע און ניט אידישע באפעלקערונג (ס׳האט זיך זעהר אפט געטראפען אז די ניט אידישע באפעלקערונג האט נאך די פאגראמען ענט־דאנט די פאגראם געליטענע לעבענסמי־טעל). דער לייטער פון דער הילפסאקציע א איד, ארגאניזירט דירעקט די הילפסאק־ציע און ציהט צו צו דער ארבייט די קא־ראלע אידישע סאציאלע כחות, אלע די פארזאנען זענען געווען מענשען מיט ער־באהרונג אין סאציאלער ארבייט; די באפולמעכטיגטע זענען געווען פארזאנען וואס זענען געווען טעטיג אין לאקאלע סאציאלע אינסטיטוציעס.

ג) ד׳ באצירקס לייטער בעשטימען די הילף פאר די געשעדיגטע מקומות נאך א פריהערדיגער, גרינדליכער אונטערזו־כונג.

ד) הילף דורך געלד איז אבסאלוט אויסגעשלאסען.

ה) הילף מיט לעבענסמיטעל (וואר־מע שפייזען, טרוקענע עסען) ווערט גע־נעבען אומזיסט נור א קורצע צייט אין ערשטען סטאריום נאכ׳ן פאגראם. מען דארף זעהן אזוי שנעל ווי מעגליך צו לעזען מען באצאהלט פאר די לעבענסמיטעל, וועלכע זאָלען געליפערט ווערען פאר איג־ציג געלד אדער אין קאסטען פריי.

ו) ס׳איז נויטיג צו צוציהען צו דער ארבייט לאקאלע, סאציאלע הילפס־כוחות.

איז דער מיט מאנאט מאי האט דער קאמיטעט אנגעפאנגען זיין ארבייט און אין א פארהעלטעניס קורצער צייט (דער באריכט גילט ביז דער מיט אויגוסט) האט ער אייפגעטאן גרויסע ארבייט. אין זיין ארבייטספעלד געפינען זיך 15 באצירי־קען מיט לערך 100 מקומות. דער פאמי־טעט האט ארגאניזירט און האלט אויס אין פארשידענע טיילען פון די גובערניעס פאדאליע, וואהלין, בערסאן און קיעוו. 97 קינדער אנשטאלטען פאר 12550 קינ־דער, 62 שפייזאנשטאלטען פאר 23600 פערזאָנען, 15 אמבולאטאריעס און עפידע־מיע־באראקען. 1 דעזינפעקציע קאלאנע אין 4 שפייטערע חוץ דער ערגעהרונגס אקציע, דער ארצטליך פאטיטארע און קינדער מומענטמען אי׳ן דיי׳ן אין דער ערגעהרונגס־הילף האט דער פאמיטעט אין א קלייניגע מאשטאב ארגאניזירט די ארצטליכע סאניטארע הילף, די ערגעה־רונג, די הילף פאר קינדער און יתומים און דאס באזארגען פון קליידער, גלייך צייטיג האט מען פון אידישען און סאציא פאליטישען שטאנדפונקט אנגעפאנגען אויפ׳ן ארט מיט דער אונטערזוכונג פון די פאגראמען. דער הילפסקאמיטעט פון רוטען קרייץ האט אנגעפאנגען זיין אר־בייט אונטער פאלגענדע פרינציפיעלע באשטימונגען:

"לויט דעם באשלוס פון פריעדענס קאָנפערענץ וועט די טערקישע אימפעריע באשטעהן פון זעקס מיליאן מענשען, שיין די ריעבער ארייגערעכענט". מען דארף טאקי האבען א האוין פון א טאטער אום אפציטען דעם טערק אזוי אויף טער־קיש. . .

* * *

מערי פיקפארד האט ניט נישא חן געווועזען ביי איהר געמאל אין די אויגען דערפאר, ווייל זי האט שוין צופיעל חן ביים ווערטען פובליקום . . .

* * *

"בלויז א פוילישער קאטאליק וועט מעגען זיין פרעזידענט פון דער פוילישער רעפובליק". א מצוה אויף אייך משה רבינו׳ס פאליאקען. אומזיסט נעבאך גע־זונגען מה יפית צו די בני יפת!

* * *

פרעזידענט ווילסאָן האט זיך שוין צום ערשטען מאָל באוויזען אין נאס״. ער האט זיך שוין א פנים אויסגעשעמט — דער אלטיטשקער . . .

* * *

"מארשאל פאָש ווילט זיך הוקא שלאָגען מיט די באלשעוויקעס". ער האט א פנים פארנעסען אז נאפאָלעאָן דערשטער האט אלע זיינע לארבערקרענץ פארלאָרען אין רוסלאנד.

* * *

אנ—סקי דערצעהלט אין זיינע זכרונות אז ער האט אין דער יוגענד שטארק גע־ליטען צוליעב "חטאת נעורים". ער איז נאך א גליקליכער, ווי איהר זעהט מיך לעבען, וויפעל מענשען ליידען אלע זייערע יאהרען צוליעב "חטאת נעורים"?

* * *

איך וואָלט שוין געוואָלט עלטער זיין מיט הונדערט יאהר אום צו זעהען מיט וואָס דער סכסוך צווישען די אראבער און די אידען וועט זיך ענדיגען. . .

* * *

"אין קאלגארי געהט מען ארויפלע־גען א שווערען שטייער אויף אלטע בחורים", וויפיעל פארהייראט מענער וואָלטען מיט פארגעניגען דעם שטייער געצאָהלט?

* * *

אין א געשפרעך וואָס ענגאָסע שלעזינ־גער האט געהאט מיט ענגאָסע דאשינסקי האט דער לעצטער צוגעגעבען אז אידען האבען שוין צופיעל "ענגאָסען" פון זיין מאמעלאנדס פרייהייטען.....

* * *

ביי די באלשעוויקעס איז "פריוואט איינענטום" אזוי הייליג אז די "פריוואט איינענטימער" טארען זיך דאצו נישט צוריהרען.

* * *

דאָס איינציגע לאנד, וואָס איז ריין פון אנטיסעמיטיזם — איז שפאניען — ווייל דארטען זיינען קיין אידען ניטא.

* * *

"פאדערען א געזעץ צו באגרענעצען דעם אימפאָרט" — אויף ראדיקאליזם מסתכא.

* * *

"דעם דייטשער פרינץ א פיהרער פון אנטיסעמיטען — די פרינצלאך זו־כען זיך גאר לייכטע דושבאלאך אין אייס געטרעטענע סטנזשטעלאך.

* * *

"איבעראל וואו מען רעדט אראביש, דארפען הערשען די אראבער", זאגט פרינץ פייזעל. קאָנט איהר מיר ניט מר. פייזעל אנציינען א ווינקעל אויף דעם ערד קוגעל, וואו מען רעדט ניט קיין אידיש?.....

דאָס ווערט לעבעדיג אין אטאוואַ

אין דער ביז יעצט שטילער אטאוואַ איז אן איבערקעהרעניש פאר־געקומען. די פאליטיש פארגליזערטע אטאוואַ איז מיט אמאָל לעבעדיג געוואָרען.

דעם שטיק צו דער איפלעבונג האט געגעבען די ליבעראלע אפאזיציע.

מעקענזי קינג, דער פיהרער פון די ליבעראלען, האט נאך לעצטע וואָך, גלייך ווי ער האט געהאַרטען זיין רעדע אלס ענטפער צו דער טראהן־רעדע, געמאכט דעם אנפאנג, פאדערענדיג אז דער פאר־לאמענט זאָל זיך איפלעזען אין נייע וואהלען זאָלען פארקומען, און פון דאמאלס אן, פון דעם ערשטען שטוים אן, איז גאנץ לעבעדיג געוואָרען.

אין דערצו העלפט מאך דאָס, וואס סער ראָבערט באָרדען איז נאך ארץ אבוועזענד.

אויף מעקענזי קינגס ערשטען אנפאל האט געענטפערט דער "עק־טינג פרעמיער" אין א צווייטער ענטפער איז די וואָך געקומען פון דעם געוועזענעם פינאנץ מיניסטער סער טאמאס ווייט.

זיין רעדע איז ניט געוועזען סתם אין דער וועלט אריין, דאָס איז געוועזען אן אפענע אָנצוהערעניש, אז די רעגיערונג וועט באקעמפען די געפאנגענע וואהלען, אזוי לאנג ווי זי וועט קענען, און ווייט וועגען וועטען מען שפעקולירט יעצט, אז ער וועט זיין דער צוקונפטיגער פיהרער פון די קאנסערוואטיוען האט איך געפרוביירט לעזען דעם רע־טעניש וועגען דער צוקונפט פון די יוניאניסטען. פון ווייט׳ס רעדע איז קלאָהר, אז די קאנסערוואטיוען ווילען אנהאלטען די "יוניאן", און מען מעג זיך דארום ריכטען איף א נייער פארטיי, וועלכע וועט אריינ־נעהמען די קאנסערוואטיוען און די אפעריסענע ליבעראלען, באקאנט אלס די ליבעראלע יוניאניסטען.

און לעבעדיג איז ביי דיעזער פארראמענט סעסיע ניט נור מיט די געהארטענע רעדעס, נאר אויך מיט די באשולדיגונגען, וועלכע ווערען געמאכט פון איין צד געגען צווייטען.

אזעלכע רעדעס און באשולדיגונגען, ווי למשל די דינסטאגדיגע רעדעס פון האנאריבל מורפי אין האנאריבל ראָעל, וואו איינער האט דעם צווייטען גאנץ וועניג געשאנצוועט, האט שוין דער פארראמענט לאנג ניט געהערט.

מען האט צערשט געמיינט אז סער ראבערט באָרדענס אבוזע זענהייט וועט פארורזאכען א שטילקייט און פארגליזערטקייט, אבער ווי עס ווייזט דיענט נאָר די אבוועזענהייט אלס מיטעל צו מאכען גאנץ לעבעדיג אין אטאוואַ.

די פראגע וועגען נאָהענטע וואהלען איז שוין אמת א געלעזטע, מעקענזי קינגס פארשלאג וועגען נייע וואהלען איז שוין דורכגעפאלען, אבער דאָך וועט עס ניט שטערען צו דער לעבעדיגקייט, וועלכע הערשט יעצט אין אונזער היפטשטאדט.

דענגט מעיאר טשורטש ווידער צו לויפען?

ארום ניין מאנאטען זענען נאך פארבליבען ביז די קומענדע מוני־ציפאלע וואהלען, און עס איז ניט באוואוסט ווער עס וועלען דאמאלס זיין די מעיאר קאנדידאטען. אבער זיכער איז, אז "פאליטישענס" זיינען גאנץ אפט אביסעל וויינטזיכטיג, און זוכען זיך ניט איינצורייסען מיט קיין וועהלער, ווייל דאָס קען אטאָל מיינען, אז מען בלייבט זיצען אין דערהיים.

מעיאר טשורטש פיגורירט שטענדיג אויף די פלאטפאָרמעס אלס פריינט פון אידען. אבער זיין לעצטע האלטונג בנוגע די אויסלענדישע שפראכען צייגט זיין פריינדליכקייט. צייגט זיין אמת׳ע געשטאלט.

זאָל עס זיין צוליעב דעם, וואָס ט. ל. טשורטש וויל שוין מעהר ניט זיין קיין מעיאר קאנדידאט, און ער קען שוין דארום ארויסווייזען זיין אמת געשטאלט, און פארשפארען די מאסקעס.

עס וואָלט ווערט געווען צו וויסען.

איז דער וועלם אריין

פון נ. בריק

"אין קאלגארי געהט מען ארויפלע־גען א שווערען שטייער אויף אלטע בחורים", וויפיעל פארהייראט מענער וואָלטען מיט פארגעניגען דעם שטייער געצאָהלט?

* * *

אין א געשפרעך וואָס ענגאָסע שלעזינ־גער האט געהאט מיט ענגאָסע דאשינסקי האט דער לעצטער צוגעגעבען אז אידען האבען שוין צופיעל "ענגאָסען" פון זיין מאמעלאנדס פרייהייטען.....

* * *

ביי די באלשעוויקעס איז "פריוואט איינענטום" אזוי הייליג אז די "פריוואט איינענטימער" טארען זיך דאצו נישט צוריהרען.

* * *

דאָס איינציגע לאנד, וואָס איז ריין פון אנטיסעמיטיזם — איז שפאניען — ווייל דארטען זיינען קיין אידען ניטא.

* * *

"פאדערען א געזעץ צו באגרענעצען דעם אימפאָרט" — אויף ראדיקאליזם מסתכא.

* * *

"דעם דייטשער פרינץ א פיהרער פון אנטיסעמיטען — די פרינצלאך זו־כען זיך גאר לייכטע דושבאלאך אין אייס געטרעטענע סטנזשטעלאך.

* * *

"איבעראל וואו מען ר